

INTRODUCERE

În 2004, o echipă (10 membri) a Departamentului pentru Pregătirea Personalului Didactic din Universitatea din Craiova, prin concurs CNCISIS, a demarat un proiect de cercetare în etapa 2005-2007, cu tema „Cognitivismul și constructivismul – noi paradigme în educație. Consecințe asupra formării inițiale a profesorilor, ca viitori actori în spațiul educațional european“. Iar prezentul volum, după primele două („Instruirea constructivistă – o alternativă“, 2006, Editura Aramis, București și „Strategii constructiviste în formarea inițială a profesorului“, 2005, Editura Universitaria, Craiova), continuă prezentarea rezultatelor experimentale în temă, care au un caracter aplicativ predominant: determinarea specificului, rolului, eficienței formative a variatelor instrumente procedurale în învățarea cognitiv-constructivistă a studentului de azi – viitorul profesor.

Membrii echipei au abordat distinct aspecte ale temei, ca obiective de cercetare, pentru a verifica o ipoteză generală nouă: dacă este necesară și la noi abordarea teoriei și metodologiei cognitiviste și constructiviste în formarea elevilor, ca alternative la instruirea clasică, atunci este necesară și posibilă formarea profesorilor în același sens, încă în faza inițială, prin pregătirea lor pedagogică specifică.

Desigur că s-a recurs la experimentul natural, în condițiile existente, oferite în universitate, relativ adecvate pregătirii pedagogice, conform așteptărilor și schimbării de paradigmă educațională. Iar eșantioanele sunt constituite din formațiile corespunzătoare normelor didactice ale membrilor echipei: Facultatea de Litere (cu specializările Română, Engleză, Franceză, Traducători), Facultatea de Matematică, Facultatea de Fizică, Facultatea de Horticultură (specializarea Biologie), din anii I-II, la discipline specifice (Pedagogia-4 module, Managementul clasei de elevi).

Prezentul volum sintetizează, prezintă și comentează valoarea unui set de instrumente procedurale de învățare cognitiv-constructivistă, concepute specific de către echipă și integrate în primii doi ani ai cercetării (2004-2005 și 2005-2006). Acestea reflectă datele esențiale ale celor două teorii ale cunoașterii și învățării, ilustrează posibilitatea ca ele să reprezinte consecințele metodologice în reconceperea unei instruiți care să aibă real în centru studentul/elevul, să formeze specific capacități și competențe cognitiviste și constructiviste, mai mult decât necesare chiar în viitorul apropiat și la noi, în exercitarea profesiei didactice.

În cadrul proiectului de cercetare, membrii echipei au abordat aspecte care să demonstreze posibilitatea aplicării noilor paradigme și în învățământul românesc, chiar dacă nu sunt încă cele mai adecvate condiții.

Însă, în acest volum, sunt prezentate argumente metodologice, instrumentale în pregătirea unuia dintre factorii esențiali în această determinare – profesorul. Și potrivit principiilor constructiviste, el nu poate fi mai eficient pregătit în planul competențelor didactice, decât punându-l în situații reale tocmai de învățare cognitiv-constructivistă, desigur la pedagogie, în perioada formării sale inițiale.

Un aspect s-a conturat clar aici: instruirea constructivistă nu numai că este necesară în formarea profesorului, dar și posibilă, prin adaptarea specifică, chiar în condițiile inadecvate ale asigurării bazei materiale, didactice, practice în faza pregătirii universitare și ale schimbărilor de paradigmă și de mentalități în temă.

În acest context, cu atât mai mult crește valoarea strategiilor utilizate în pregătirea pedagogică a studenților—viitori profesori și manageri ai clasei (constructiviști). Iar în cadrul lor, a diferitelor categorii de instrumente de învățare cognitiv-constructivistă, inclusiv cu sesizarea punctelor lor slabe, a dificultăților în concepere și aplicare.

De aceea partea I sintetizează, ca un ghid metodologic, justificarea locului și rolului acestora în verificarea ipotezei generale a proiectului, a criteriilor de concepere și de prezentare, de clasificare specifică, de aplicare în diferite situații ale pregătirii pedagogice, prin cursurile și seminarele de pedagogie, management al clasei. Iar părțile a II a și a III a prezintă aceste instrumente, experimentate în situații reale/simulate cu studenții, pe categoriile formative conform clasificării propuse, fiecare beneficiind de o scurtă prezentare metodologică, interpretare critică a eficienței constatate. Deși sunt utilizate la pedagogie și managementul clasei, ca discipline în pregătirea profesorului, totuși ele au un caracter mai general și pentru ca studenții să le adapteze cu ușurință apoi, în predarea-învățarea specialităților, ca profesor.

Dacă educația occidentală (americană, în principal) a ajuns în temă la un înalt nivel al abordării teoretice, își diversifică tot mai mult aplicațiile școlare și în formarea profesorilor, realitatea românească impune ca distanțele să se micșoreze cât mai repede și aici, ca o soluție a integrării tezelor Procesului de la Bologna, conturate din același motiv (decalajul de eficiență în formarea studenților și profesorilor, în plan științific și profesional).

Acest volum-construct se adresează studenților care doresc să devină profesori, profesorilor practicieni în reevaluarea conștientizării și realizării activității lor în clasă, în condițiile instruirii centrate pe elev, dar și în inițierea de cercetări ameliorative în temă ca și autorilor de programe și manuale școlare, de didactici ale specialităților, care să-și reconsidere modalitățile de construire a acestora.